

APROTIC ELEKROLYTES FOR SUPERCAPACITORS

Václav Musílek

Master Degree Programme (2), FEEC BUT

E-mail: xmusil30@stud.feec.vutbr.cz

Supervised by: Petr Dvořák

E-mail: petr.dvorak@phd.feec.vutbr.cz

ABSTRACT

This work deals with conductivity of aprotic electrolytes suitable for supercapacitors. Five solvents, propylencarbonate, N, N dimethylformamide, acetonitrile, ethylencarbonate, diethylencarbonate, and seven alkaline salts LiClO_4 , NaClO_4 , KClO_4 , LiPF_6 , LiBF_4 , TEABF_4 and TMABF_4 were investigated by impedance spectroscopy. The molar concentrations of the investigated electrolytes were 0,25M, 0,5M, 0,75M, 1M, 1,25M and 1,5M. As is shown in the paper the 1,25M TEABF_4 in acetonitrile reached the highest conductivity.

1. ÚVOD

Superkondenzátor je elektrotechnická součástka dosahující kapacity řádově, až 10^4 F. Uchová až 100 krát více energie než běžný kondenzátor. Jeho hlavními přednostmi je vysoká životnost, možnost častého vybíjení a nabíjení, malý vnitřní odpor, vysoké nabíjecí a vybíjecí proudy, vysoká účinnost (98 %). Superkondenzátor má i své nevýhody: množství energie uložené na jednotku hmotnosti je nižší než u elektrochemických článků, napětí se mění v závislosti na množství uložené energie, má nejvyšší dielektrickou absorpci ze všech typů kondenzátorů.[1,2,3]

2. TEORETICKÝ ROZBOR

Tato práce se zabývá aprotickými elektrolyty pro superkondenzátory. Aprotické elektrolyty jsou roztokem bezvodého organického rozpouštědla a soli. Od aprotických elektrolytů požadujeme dobrou vodivost, smáčivost, velké potenciálové okno a velký rozsah pracovních teplot. Nevýhodou je nižší vodivost než v případě vodných elektrolytů. Cílem práce je porovnání vodivosti aprotických elektrolytů s různými solemi.[2,3,4]

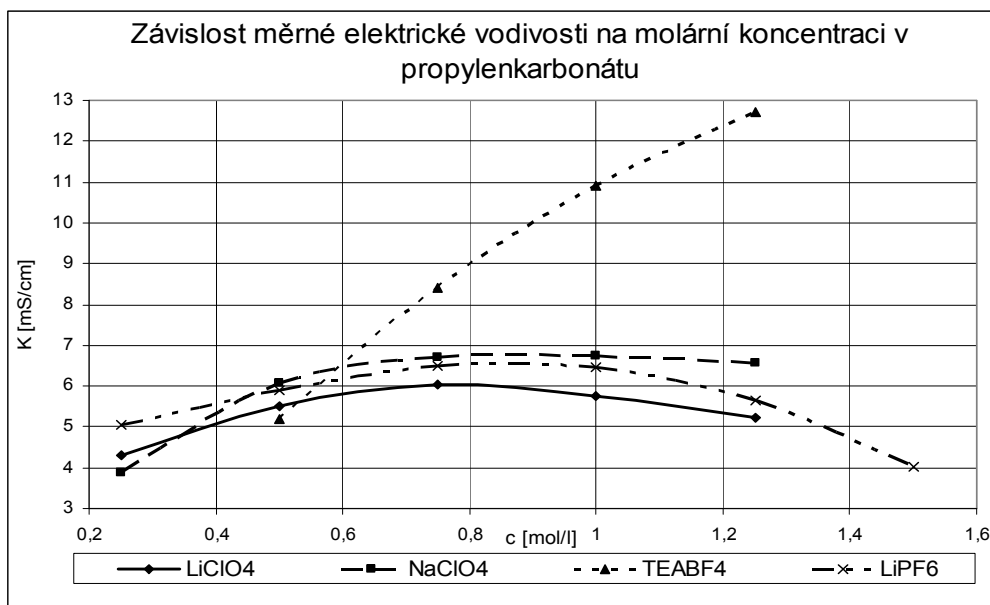
Tabulka 1: Bod varu, tání, permitivita a viskozita vybraných rozpouštědel

Rozpouštědlo	Bod varu	Bod tání	Permitivita	Viskozita [mPa.s]
Propylenkarbonát	241°C	-55°C	65	2,8 (25°C)
Dimethylsulfoxid	189°C	18,5°C	48	1,996 (20°C)
N, N dimethylformamid	153°C	-61°C	36,7	0,92 (20°C)
Ethylencarbonát	260°C	37°C	95	1,92 (40 °C)
Diethylkarbonát	128°C	-48°C	nenalezeno	nenalezeno
Acetonitril	82°C	-45°C	38	0,369(25°C)

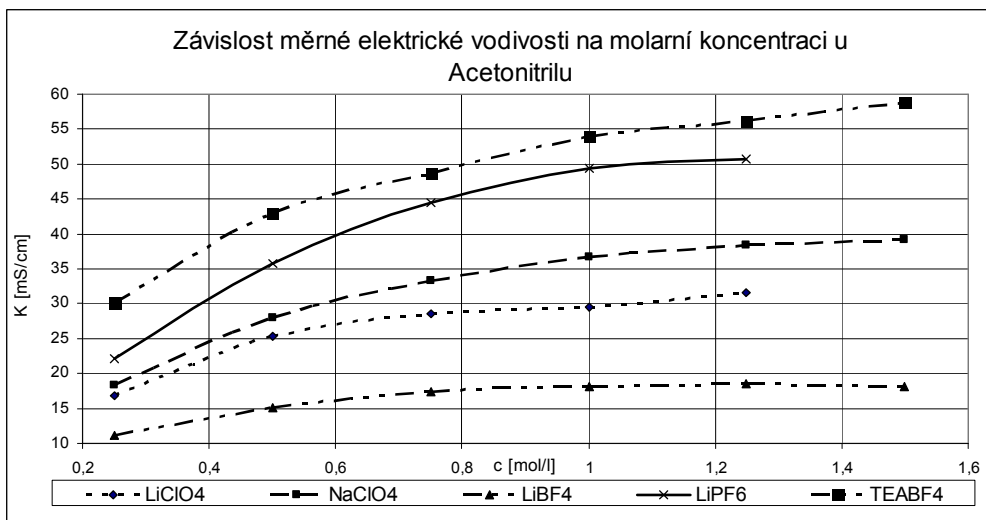
3. EXPERIMENTÁLNÍ ČÁST

Pomocí impedanční spektroskopie byla změřena elektrická vodivost aprotických elektrolytů. Jako rozpouštědla byly použity propylenkarbonát, dimethylsulfoxid, N, N dimethylformamid, acetonitril, ethylenkarbonát a diethylkarbonát. Do jednotlivých rozpouštědel bylo přidáno vypočtené a přesně navážené množství LiClO_4 , NaClO_4 , KClO_4 , LiPF_6 , LiBF_4 , TEABF_4 a TMABF_4 . Bylo tak docíleno různých molarit (0,25M, 0,5M, 0,75M, 1M, 1,25M a 1,5M) pro roztoky elektrolytů. Měření probíhalo při frekvenci od 1 MHz do 100 Hz na měřicím zařízení VSP biologic. Vyhodnocení bylo provedeno v programovém prostředí EC-lab. Jako kalibrační roztok byl použit KCl rozpuštěný v destilované vodě.

Obrázek 1 znázorňuje závislost měrné elektrické vodivosti na molární koncentraci jednotlivých solí v propylenkarbonátu. V propylenkarbonátu se nepodařilo rozpustit KClO_4 a TMABF_4 . Nejvyšší vodivost měl TEABF_4 v 1,25M roztoku a to 12,7 mS/cm.

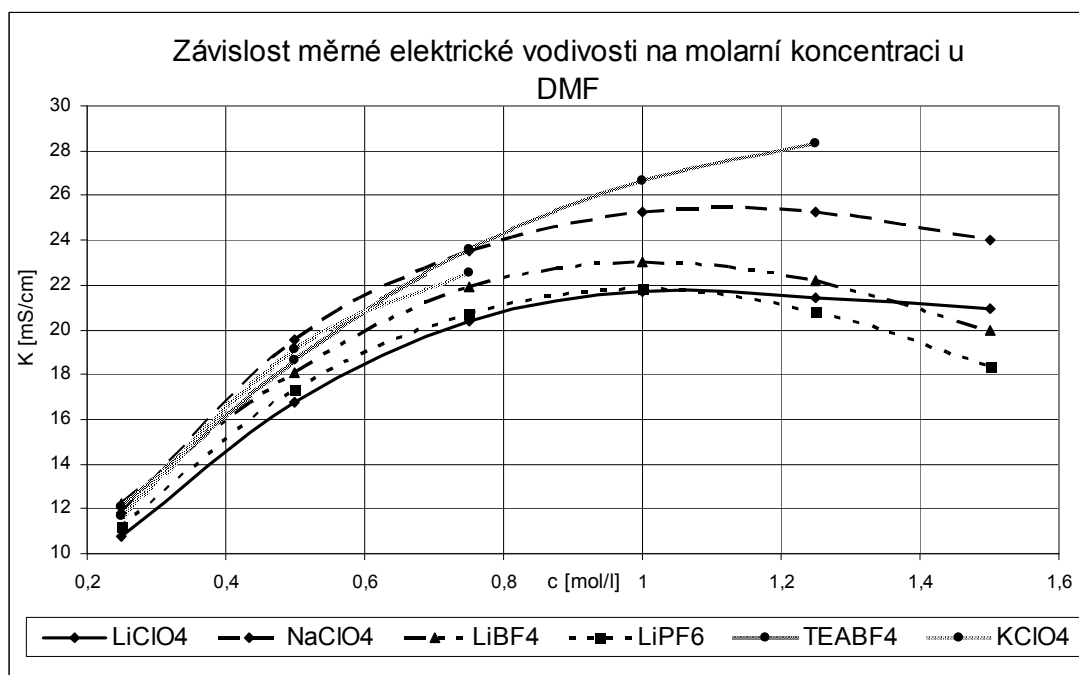
Obrázek 1: Závislost měrné elektrické vodivosti na molární koncentraci v propylenkarbonátu.

Obrázek 2: Závislost měrné elektrické vodivosti na molární koncentraci v acetonitrilu.

Obrázek 2 znázorňuje závislost měrné elektrické vodivosti na molární koncentraci jednotlivých solí v acetonitrilu. V tomto rozpouštědle se nerozpustilo KClO_4 a TMABF_4 . Největší vodivost měl TEABF_4 v 1,25M roztoku a to 58,9 mS/cm.

Obrázek 3 znázorňuje závislost měrné elektrické vodivosti na molární koncentraci jednotlivých solí v N, N dimethylformamidu. Největší vodivost měl TEABF_4 a to 28,31 mS/cm v 1,25M roztoku.

Obrázek 3: Závislost měrné elektrické vodivosti na molární koncentraci v N, N dimethylformamidu.

4. ZÁVĚR

Nejlepší vodivosti dosáhl acetonitril s TEABF_4 a to 58,9 mS/cm při 1,25M roztoku. Vodivost elektrolytů ovlivňuje vnitřní odpor superkondenzátorů a tím i maximální proudovou zatížitelnost. Dalšími kroky bude vyšetření potenciálových oken elektrolytů s největší vodivostí.

PODĚKOVÁNÍ

Tento příspěvek vznikl za Grantové agentury Akademie věd ČR (projekt KJB208130902).

LITERATURA

- [1] REITER, J., VONDRÁK, J., VELICKÁ, J., MIČKA, Z., Chemické listy 133–139 (2006) Nové elektrolyty nejen pro chemické zdroje elektrické energie.
- [2] CONWAY, B. E., *Electrochemical Supercapacitors: Scientific Fundament and Technological Application*, Kluwer Academic, New York, 1999, 698 s, ISBN 0-306-45736-
- [3] Bard, A.J., Stratmann, M., Licht, S. *Encyclopedia of Electrochemistry*, Volume VI, 2001. ISBN 3-527-30398-7.
- [4] DOLEŽEL, I. *Elektrochemie*, Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998.